

Найслабше місце дипломних проектів

Захист дипломного проекту — один з найважливіших етапів у творчому житті архітектора. До якої міра це все ж пісумок «ось що я можу» — і одночасно це перша спроба молодого архітектора сформулювати своє кредо: «ось що я можу, ось які мої погляди, ось від чого я буду відштовхуватись...»

Наприкінці червня сім молодих архітекторів Київського художнього інституту захищали свої дипломні проекти. Троє з них одержали оцінку «відмінно», троє — «добре». Результати вій непогані, та й оцінки дано що заслугам. Дипломники благотворно підняли над пілонами, і над фасадами, і над розв'язанням ділянок, і над перспективами. Розташування приміщень у більності проектів логічне, продумане, чітке, конструкції грамотні, норми додержано.

Але ж чи досить усього цього для дипломного проекту? Чи досить тільки грамотного розв'язання і певного професіонального віяння?

Ні, недосить. Головним у проекті все таки є архітектурний образ його, основна думка, ідея. І ось тут — найслабше місце дипломних проектів.

Архітектурний образ... Не легко його знайти. Ідею, думку не так просто відібрати. Ми бачимо, з якими трубо-шашками наріжуються піни образ майдану Хрестатика. Але ж над його розв'язанням працювали ї працюють кращі архітектори Радянського Союзу. І, звичайно, молодим архітекторам дипломчики мають не під силу такі складні зав-

дання, як знаходження образу, що відповідав би місту нашої радянської архітектури. І все таки якщо не розв'язати, то розв'язувати ю проблему завтрашній архітектор повинен уже сьогодні.

Про що ж кажуть виставлені сьогодні проекті — чотирьох консерваторій, двох річкових вокзалів та одного театру?

Поперше, про грамотність (це добре), подруге — про певну вже професіональність (це теж добре) і потрете — про майже повну відсутність, хай спірних, але сміливих і складних розв'язань (це вже зовсім не добре).

Шоб не бути голосівним, розглянемо проекти.

Ось проекти трьох консерваторій — С. Бабія, А. Шпеничного та П. Макушенка. Усі три будинки розміщені на одній ділянці, пізни в усіх трьох розв'язано однаково (роз'єднання дворів, оперної студії тощо), фасади — теж (середня частина з іскривленням центральної, усі три симетричні), стиль у всіх трьох один — українське бароко і, нарешті (чи не є це причиною їх однакості?), усі три проекти зроблено під керівництвом одного професора — П. Альчинського.

Проектів річкових вокзалів є дві — Н. Шевченко і Н. Лежньова. Чим відрізняються вони один від одного? — Та, власне кажучи, нічим: знову таки лише різним оформленням принципово одного їх того ж плану. Обидва стументите

разом з своїми керівниками (проф. Альчинський — у Н. Лежньова і проф. О. Вербицький — у Н. Шевченко) пішли по давній вже второваній стежці традиційних річкових вокзалів з неоднією шильдом посередині.

Про театр І. Мезецьева (керівник проф. В. Заболотний) говорити важко. Його зроблено наїзвичайно швидко — протягом трьох місяців, і вимоги до нього, звичайно, треба ставити зосім інші. Загалом проект зроблений в достатній мірі традиційно, хоч середня частина фасаду (розсунуті парні кільми) розв'язано досить гостро.

У жодному з переділених проектів не видно прагнення відійти від усталених уже прийомів, не видно бажання знайти гостре, східже розв'язання.

Винятком до якої міра є четвертий проект консерваторії — Д. Яблонського (керівник проф. В. Заболотний). Д. Яблонський пішов лінією розриву з трафаретом. В його проекті видно свіжі думки. Ідея поділу будинку на два окремих, але з'єднаних між собою об'єми — власте консерваторії і оперної студії — є виниклою. Місце, яке вибрал автор (всередині кварталу між вулицями Володимирською, Свердлова, Пушкінською та Леніна), вдає. Оточена зеленою, консерваторія міститься і в центрі міста і походить від його гамору. Думка вивести оперну студію фасадом на Пушкінську вулицю теж цікава.

Трохи звичайніше розв'язано «зовнішню архітектуру» будинку. Безперечне захоплення автора Фоміним (захоплення саме по собі зовсім непогане) привело до надмірної, властивої швидше урядовим будинкам, монументально-

сті. Загалом же проект справляє враження найсамостійнішого з усіх поданих. А самостійність, власне обличчя — це риса, що насамперед потрібна творцю. І єще ось творче обличчя, творчу індивідуальність студента, навчальний заклад, що виховує його, має особливо оберегати і розвивати не підмінночі II закостенілом маскою традицій.

Треба розвивати в молодих архітекторах фантазію, сміливість. Без фантазії, без дерзання, без розмаху, без шукань чогось нового й пізнього архітектор ніколи не стане справжнім.

Років десять — п'ятнадцять тому в студентських проектах було набагато більше сміливості й оригінальності. Щоправда, ця оригінальність була часто самоцілью (ось зроблю так, як ні в кого до цього часу не було!), але нижче бачимо іншу крайність — прагнення до трафаретів та апробованих прийомів. Треба знайти середню лінію. Хай студент фантазує, шукає, не боїться спотикнутися. Уміла рука керівника не даст йому впасті, підніме, спрямує. Справмеж, але тільки по тому шляху, який є зрозумілим і близьким студентові. Але не можна накладати дему свій смак, свої прийоми. Три майже однакових розв'язання проектів консерваторії, які ми бачили на виставці дипломних проектів Київського художнього інституту — симптомом не дуже радісний.

Керівництво інституту, на нашу сумку, не зробило б помилки, коли б давало більше творчої свободи своїм вихованикам, здохочувало б їх до справжньої ініціативи та сміливості в розв'язанні проектів.

В. НЕНРАСОВ.